

DEBRECZENI PROTESTÁNS LAP

EGYHÁZI ÉS ISKOLAI HETI KÖZLÖNY.

FŐSZERKESZTŐ: Dr. KUN BÉLA. FELELŐS SZERKESZTŐ: ERDŐS KÁROLY.

Megjelenik hetenként egyszer, szombaton.

Előfizetési ár: egész évre 14 korona, fél-
évre 7 korona. Egyes szám ára 30 fillér.

Szerkesztőség és kiadóhivatal Debreczen, Kollégium;
Ide kell küldeni a lap szellemi és anyagi ügyeire vonatkozó
minden közleményt, előfizetést, reklamációt és hirdetési díjat.

Pásztorkodás.

Legeltessétek az én juhaimat — mondá az Úr az ő tanítványainak. Az Úr tanítványainak kötelessége hát az ő juhainak legeltetése és az ő juhait nem legeltethetik mások, mint az ő tanítványai.

Ebben a pásztori munkában látjuk a legtöbb fogyatkozást mindenfelé, de a legkiáltóbban a mi egyházunkban, melyben a pásztori munka hiányát nem lehet sem a szertartások titokzatos szépségével, sem a szentségek kezelésének különös hatalmával, sem a papság felsőbbségének tekintélyével pótolni. Nem az embereket kárhoztatom én ezért s legkevésbé célom az, mit egyszer-máskor a szememre hánytak, hogy a papjainkat bántsam. Ám, még ha tudnám is, hogy akaratom ellenére megbántok valakit, vagy valakiket, akkor is szólanék, mert egyházunknak semmiben sem látom akkora veszedelmét, mint a pásztori munka fogyatékoságában s az egyház érdekét védeni, a köz veszedelmére rámutatni elsőbb kötelesség, mint az érzékenységek kímélése.

A mi egyházunk nem kapcsolja hozzá magát tagjai egész életfolyásához úgy, mint a katolicizmus. Ennek a hatásáról is váltig lehetne gondolkodni. Ám hát maradjunk meg a ténynél, hogy a mi egyházunk nem akar mindenütt ott lenni, nem kínálja oda magát minden fontosabb eseményben részvételre. Sőt arra is van eset, hogy híva-kérve sem jelenik meg, mert — óh, szent elvszilárdság! — hasonló körülmények közt az egyház közreműködését kérni pápista atyánkfiai szokták.

Hát ha ekképen szűk körre szorítkozik a mi egyházainkban a papok *hivatalos* tevékenysége, annál szélesebb volna a pásztori munka mezeje. Sajnos, hogy ennek nagy jelentőségét nem akarjuk belátni és vajhmi sokan vannak papok és világiak, kik a lesajnálásnak bizonyos

nemével, gúnyos mosollyal, sokszor egyenest rossz indulattal tekintik a komoly pásztori munkát s azt, mint merőben értéktelent, feltűnési vágyra, népszerűség-hajhászásra, vagy épen a stólajövedelem növelésének áhítására, szóval kicsinyes, vagy épen alacsony indító okra akarják visszavezetni.

Ignoti nulla cupido. Aki nem ismeri a pásztori munka igen nagy értékét, az természetesen nem is vágyik teljesíteni. S amit ő maga nem tesz, azt hiszi, azt hiábavaló is tenni.

Pedig rettenetesen téved, aki azt hiszi, hogy pusztán ékes szent-beszédek tartásával jól lehet ma is az egyházat szolgálni. Ma már nem köti le a vallásosság ügyannyira az emberi lelkeket, hogy önként keresgessék az élet vizének forrását, ma már oda kell őket vezetni. És mi haszna léssen bármily magas röptű, bármily ragyogó, bármily tudományos és bármily hosszú prédikáció a nagy templomokban, ha ezeket a templomokat nem az Isten igéje után vágyakozó, hanem csak a nagyhírű szónok szónoki művészete iránt érdeklődő közönség tölti meg. — ha ugyan egyáltalán megtölti.

Csak az érti a mai kor beszédét, aki nemcsak a liturgiában és nemcsak a — sokszor feleslegesen szaporított — irodai munkában jeleskedik, hanem felkeresi híveit minden életviszonyuk közt s a vallás és egyház ellen irányuló sok ellenséges irányzattól megóva, megtartja azokat a Krisztusnak.

Én minden rangú papoknak, — espereseknek és püspököknek is — legfőbb feladatát a pásztorkodásban látom s kész volnék törvényes kötelességgé is tenni, hogy az esperesek és püspökök is a gondjukra bízott egész területnek nemcsak kormányzói, hanem pásztoraik legyenek s például a vizitációk se szorítkozzanak pusztán — mint többnyire szoktak — adminisztratív ellenőrzésre, hanem járjanak

együtt a hívek meglátogatásával és buzdításával is.

Ha az olyan pásztor, aki rendkívüli körülmények közt, talán nehézségek leküzdése árán, de mindenesetre a maga kényelmének hátrátételével látogatja híveit, ezért a hálás meglátogatottak ünneplik, hiszen az sem baj. Jézus igazat adott Máriának és nem csitította a hozsánnát kiáltókat.

Aki pedig azt hiszi, hogy a paragrafusokba szedett kötelességeken felüli munka teljesítésének nem lehet más rugója, mint az elismerés vágya, aki a buzgó munkálkodásnak kicsinyes vagy épen alantas okát keresi: embernek sem jó, nemhogy keresztyénnek.

Dr. Baltazár Dezső püspök harctéri útjáról.

(Két bizonyítvány.)

Dr. Baltazár Dezső püspök, Kiss Ferenc egyházkerületi főjegyző és fia: Baltazár János kíséretében 22 napig tartó harctéri útát tett. Az út két pontjáról beérkezett érdekes bizonyítványokat itt közöljük:

I. Magy. kir. 16. honvéd-gyalogdandár parancsnokság. Et. 610/4. sz.

Ev. ref. püspöki hivatalnak. Debreczen.

Tábori, posta 254., 1917 június 26. Értesitem, hogy dr. Baltazár Dezső püspök úr a püspökhelyetessel: Kiss egyetemi tanárral folyó évi június hó 18-án d. u. 6 óra 30 perckor a cs. és kir. VI. hadtestparancsnokságtól a m. kir. 16. honvéd gyalogdandár parancsnoksághoz Gyimesre érkezett. — A parancsnokságnál történt éjjelezés után jún. 19-én d. e. 9 órakor úrvacsora és istentisztelet volt a dandártörzs és a m. kir. 17-ik népfelkelő gy. e. tartalék századainak protestánsai, valamint a rajvonalból századonként 4—4 ember részvételével, mely alkalommal a püspök úr hazafias, buzdító beszédet intézett hallgatóságához.

Püspök úr kíséretével azután lóháton elindult az állásokba s 12 óra 45 perckor a I.nf. 29. zászlóalj parancsnokságánál megérkezte után istentiszteletet tartott, lángoló hazaszeretetre és a végletekig kitarásra buzdító gyűjtő beszéd kíséretében.

Azután d. u. 5 óráig az első vonalbeli embereket kereste fel a legelső vonalban, ott, ahová az ellenséges tüzés naponta tüzelni szokott. — mindenütt vigasztalva, lelkesítve és buzdítva katonáikat.

A püspök úr hazaszeretéből fakadó megjelenéséért, önfeláldozó példát mutató bátorságáért és az embereket felrázó lelkesítéséért fogadja ez úton hálás köszönetemet. P. H. Paléta, ezredes.

II. M. kir. 313. Honvédgyalozezred.

Méltóságos Baltazár Dezső ref. püspök úrnak. Debreczen.

Van szerencsém Méltóságodnak ezredem körzetén belül megtett útjáról készített vázlatot s a zászlóaljparancsnokság által felterjesztett kísérő jelentést tisztelettel megküldeni. Thótt Gábor, ezredes, Ezredparancsnok.

„A 313. ezred parancsnokságnak. Álláshely.

Alláshely, 1917 június 15.

Az ezredparancsnokság telefon jelentése folytán Baltazár református püspök úr Öméltóságát f. hó 14-én d. u. 3 órakor vártam az ezredsegélyhelyen. A fogadáshoz kirendeltem az épen ott tartózkodó Elefanti, Máyer hdgy és Pintér zlst és mert dr. Tabajdy törzsorvos úr is jelen volt, felkértem a fogadáshoz Mezey ezredorvos urat is.

Öméltósága 3 óra 35 perc körül érkezett, fia: János, Tabajdy törzsorvos és két ref. lelkész kíséretében. Érkeztekor a 313. ezred nevében üdvözöltem, azután az ezredsegélyhelyen levő betegeket nézte meg, érdeklődött állapotuk felől és vigasztalta.

Öméltóságával közöltem az előllevő helyzetet, főleg azért, hogy a III. zljhoz vezető utak közt válasszon; mire mondván: „Ő az Istent nem kísérti, de viszont, mint hívei is, a veszélyt sem kerüli“, a műúton és a „sóhajok hidján“ vezettem a III. zljhoz. A hidon apostoli komolysággal, levett kalappal jött át. A III. zljnál is megnézte a betegeket, azután el látva hegymászó botokkal a társaságot, az idemellékelt skizzen kék ceruzával megjelölt utat tettük meg. Öméltósága a 10-ik századnál, majd az állások mögött a 9. századnál összegyűjtött magyarajkú legénységnek az ő arany szájával és imponabilis nyugodtságával a könnyezésig megható beszédet mondott, kiemelve a magyar honvéd hősiességét, szenvedését és kitartását, valamint erős hitét és meggyőződését végleges győzelmünkben, egyben tolmácsolta az otthoniak üdvözlését és szeretetét. Végül az ismerősök üzenetét vette még az otthon levők részére.

Öméltóságát kivezettem a lövészárókba, hol élénken érdeklődött az ellenséges vonalak és általános helyzetről, mely után a vázlaton jelzett úton az ezredparancsnoksághoz vezettem. Bakk Gyula, fhdgy“.

*

NB. Mindkét helyen ott volt a püspökkel Vietorisz László lutheránus tábori referens-lelkész, kit mellé a harctéri útra József főherceg osztott be és ott volt fia: Baltazár János is, kinek katonai pályára engedése attól függött, hogy ki tud-e tartani bátran a veszélyek között.

A „Sóhajok hidja“ egy kilométerre van az ellenséges géppuska állásoktól. Az ellenség által telje-

sen belátható. Az ellenséges tűzéréség mindennap összelövi s hidászaink mindennap újra építik. Nevét onnan vette, hogy sok hős sóhajtott ki rajta lelkét. (Szerk.)

Tárca

A bibliai számok és a Kabbala.

Bevezetés.

E tárgy sajátosságára méltán feltűnhetik a t. olvasóknak, amennyiben azzal a teológusaink igen ritkán foglalkoznak, de ne tartsa senki különködésnek e tárgy választását, mert, mint látni fogjuk, valamelyes összeköttetésben áll az a teológiával és pedig ennek különösen exegetikai részével.

A számokkal való foglalkozás, a számvetés a legrégebb tudomány, mint amelyre a kényszerűség már a szellemi élet legkezdetlegesebb stádiumában rávitte az embert s a fenmaradt emlékek arról tesznek bizonyosságot, hogy az egyiptomiak, feníciaiak, zsidók és a görögök már kitűnő számolók voltak s azt is tudjuk, hogy különösen Németországban már a XIII. század elején a nagyobb városok, kereskedelmi ügyleteik lebonyolíthatása céljából, külön számolókat fogadtak s az illető városokban rendszeren ezek tanították a számtant. Tudjuk azt is, hogy a népek hite már a legrégebb idő óta *büvös erőt* tulajdonít bizonyos számoknak s Pythagoras, aki e néphitnek tudományos színezetet adott, ebben a khalde és egyiptomi csillagjósokat és a különféle varázslattal foglalkozó természetvizsgálókat vallhatta mesterei gyanánt. Tanítványai, a *pythagoreusok*, annyira mentek, hogy a számokat nemcsak különös jelleggel ruházták fel, hanem *nemekre* is osztották. Így az egyes szám, mint minden többi számnak az atyja, himnemű, a 2-ös nőnemű, mivel az eggyel való egyesülésében jött létre a számoknak két nagy sajátossága: az egység és a többség; de a 3 az első *tökéletes* szám, mert 3×3 több, mint $3 + 3$, ami a 2-vel nem úgy van, mert 2×2 ugyanannyi, mint $2 + 2$, vagyis 4. E szerint abban a világításban, amint nézni akarjuk, úgy az egységgel, mint a hármassággal is kezdődhetik a számolási sorozat. A 7 különösen *szent* szám, mert az alkotja a tökéletesség körét vagy típusát. A 10 is *szent* szám, melyet az emberi alakban a kéznek és a lábnak 10–10 ujja szentel meg, amit némely anatomisták szerint minden nagy állatnál is észlelhetünk, sőt fölfedezhető az a ló patájában is, 5 ujj lévén külön-külön mindenik patában. A 8-as szám érdekesen és sajátosságosan csatlakozik a 7-hez, amennyiben, amint ezt a zeneértők mindannyian tudják, a 7 zenejegy tesz ki egy oktávát, az alkotja a 8-nak sorozatát. A 12-es szám alkotja a zene chromatikus, épen úgy, mint a 7 an-

nak diatonikus skáláját. A chromatikus skála félhangokból áll és 12 félhang van egy oktávában, de a 13-ik félhangot, mint a monochord végét, hozzá kell számítani a 12-höz. Így találunk rá, szintén a görögöknél, Herakles 12 munkájára és 13-ik munkájára, valamint a bibliában Izrael 12. és 13-ik törzsére, a 12. és a 13-ik apostolra, a 12. kalendáriumi és a 13-ik a holdhónapra is. Ha a 3-at vesszük az első himnemű számnak, akkor a 4 lesz az első nőnemű szám és 3-at a 4-gyel szorozva, megtaláljuk a szent családi számot, a 12-öt. Így Isten Ábrahám, Izsák és Jákob, e 3 atya Istenének nevezetetik és a 12 törzs 4 anyától származik le: Leától, Rákheltől, Bilhától és Zilpától. A 24 a negyedhangoknak enharmonikus skálája és a biblia ezt a számot is megszenteli azokban a 24 vénekben, kik Isten trónját körül veszik és e szám megháromszorozva, vagyis a 72, a zsidó sanhedrim véneinek a száma és a zsidó bibliának a görög Septuagintára fordítóinak száma szintén 72 volt. A 25 a 24-nek kulmináló száma, épen mint a 8 a 7-nek és a 13 a 12-nek és a 25 az 5-nek a hatványa, s egy-egy kezünkön, 5 ujjunk van, 10-nek a fele. Nem csekély misticismus van a számok körüli ilyen szemléldésekben, amelyek egyes kíváncsiskodó elméknek gyakran nagy gyönyörűséget szereztek.

Messzire vinne bennünket, ha foglalkozni akar-nánk a magyar néphit babonás számaival s az ú. n. kabbalisztikus számokat itt épen csak megemlítjük, hogy cikkünk végén kissé terjedelmesebben szóljunk róluk. A tárgy sajátosságára kedvéért rámutatunk azonban már itt a Pythagoras-féle jelvényre, a magyarul *boszorkány-körnek* nevezett ötszögre, melynek oldalaira egyszárú háromszögek vannak szerkesztve, s melyet már a legrégebb korban is a titok, a tökéletesség, a mindenség jelképének tekintettek s amely mint balsorsot elfordító *büvös* jel, fordul elő egyes titkos társulatok szertartásainál s melyről a néphit is azt tartja, hogy távoltartja ez a gonosz szellemeket s egyes babona-hitű vidékeken a boszorkányok s lidércek elleni óvszerül az istállók ajtajára rajzolják. E pentagrammal a 36 és az ezzel összefüggő platói *büvös* szám, a 216 áll kapcsolatban, lévén $216 = 5 \times 36 + 36 = 6^3 = 1^3 \times 2^3 \times 3^3 = 6 \times 36 = (1 \times 2 \times 3) \times (1^2 \times 2^2 \times 3^2)$. Ime, komoly számtani alapon a számokkal való játszadozás: útban a Kabbala felé!

(Folytatjuk.)

Egyház

A stóla.

Irta: **Görömbei Péter** esperes.

Ha megemlítjük még, hogy az 1898. évi XIV. t.-c. szerint (a lelkeszi jövedelem kiegészítéséről)

*

„az esketési és kereszteleési stóladijak felszámítás tárgyát nem képezhetik. 11. §. 5.”: tehát fel sem számtattak; ha felemlítjük, hogy a lelkészek számára a vegyes házasságok körül való eljárást illetőleg kiadott Szabályrendelet (Egyházk. 40—1910. és 606—1910. sz. a.) 14. §-a így rendelkezik: „Az egyházak gondoskodjanak, hogy a vegyes házásoknak ingyenes egyházi esketése minden körülmények közt biztosított legyen s amennyiben ezáltal a lelkésznek stóla-csonkulása állana elő, azok méltányosan kárpótoltassanak” (14. §.): talán mindent el is mondottunk a stólajövedelem múltjára és jelen állapotára nézve.

Ami már a jövőt illeti: itt mindenekelőtt ki kell emelni, hogy (akár helyes, akár helytelen volt) tény az, hogy a stóla, kivált a nagyobb népességű s vagyonosabb hívekből álló városi és alföldi egyházakban a lelkészi jövedelem tekintélyes részét alkotta: tehát ennél fogva is, de régi jogszabályaink szerint is, ezzel a jövedelemmel, illetve ennek elvonásával a lelkészi állás jövedelme meg nem esonkítható: törvényes gyakorlat szerint — a díjlevélnek csonkulnia nem lehet: díjlevelet csonkítani nem szabad.

Az eddig mondottak után azt már most is megállapíthatjuk, hogy a lelkészi állások stólajövedelme már eddig is csonkulást, még pedig nagy csonkulást szenvedett a polgári anyakönyvek behozatala óta. Az azonban csekély vigasztalás, hogy felsőbb hatóságaink ennek megakadályozására lépéseket tettek; mivel annak mai napig semmi eredménye nem lett. Ennél fogva a stólajövedelem csonkulásának megakadályozására, — habár ideiglenesen is, míg talán a közelgő zsinat a bajt gyökeresen orvosolhatná, — lépéseket, intézkedéseket kell tenni. Még pedig — szerény nézetem szerint — vagy gondoskodjék a presbiterium a stóla megváltásáról, vagy pedig — addig, míg ezt megtehetné — állapítsa meg a gyülekezet kebelében a stólát (esketés, kereszteleés, temetés) a mai viszonyokhoz képest. Mert hiszen a díjlevél tartalmának megállapítása elsősorban mindenképpen a helyi presbiterium, a gyülekezet joga és kötelessége. Ha aztán maga megállapítja, — volenti non fit injuria.

Ami már a közeli vagy még inkább a távoli jövőt illeti: mondják a tudósok, hogy a stóla szedése róm. kath. egyházi maradvány (szedik is ők azt még ma is! S csodálatos! milyen szívesen fizetnek a római, hát még a görög katolikusoknál és milyen busás stólákat!?!... Persze! Ott az esketés, a kereszteleés, a temetési szertartás szentség s az idvességgel van vonatkozásba hozva!...); mondják a tudósok azt is, hogy a külföldi prot. egyházakban a stólát nem ismerik... A gyakorlati élet, a tapasztalás nekünk is azt diktálja, hogy a stóla, az egyhá-

ziasság, a vallásosság szempontjából eltörölendő. Erről azonban érdemes volna egy külön tanulmányt írni! Én most csak a stóla tárgyalásának alkalmából kívántam feltárni szerény nézeteimet. És ez már csak azért is kötelességem volt, mivel a tárgyalás folyamán, a tavaszi egyházkerületi gyűlésen, e tekintetben hozzám a nyílt gyűlésen is felhívás intézettek; de a fentebbieket ott és akkor ilyen terjedelmesen és részletesen el nem mondhattam. Most feltártam az ügyet egyrészt felelet gyanánt; másrészt azért, hogy a zsinat közelgetése alkalmából gondolkozzanak törvényhozóink, tudósaink és bölcsseink a stóla kérdése felől is... Videant cousules!...

(Vége.)

Közélet

A belügyminiszteri rendelet és a római katolikus úrnapja.

Lapunk 24. számában megemlékeztünk arról, hogy a debreczeni református egyházmegye lelkészi értekezlete június hó 7-én kimondotta egyebek közt, hogy a katolikus úrnapján hivatalos istentisztelet etrendelése ellen szót emelnek az egyházmegye útján az egyházkerületnél és ezzel a konventnél s annak útján az illetékes helyen.

Most idevonatkozólag a következők közlésére kértek föl bennünket, nevezett lelkészi értekezlet határozata folytán:

F. Varga Lajos közértekezleti tag fölhíván figyelmünket a belügyminiszter úr 13,665—1917. eln. sz. alatt a törvényhatóságok első tisztviselőihez intézett s csak a közeli napokban megjelent azon rendelkezésére, hogy nálunk, Magyarországon, hivatalos istentisztelet tartatik ez évtől kezdve a par excellence római katolikus úrnapján is, következő határozati javaslatot terjeszti elő:

„Lelkészi közértekezletünk megütközve értesül a m. kir. belügyminiszter úr 13,665—1917. eln. sz. alatt megjelent rendelkezéséről, amellyel hivatalos nemzeti istentiszteleteink sorába iktatja a par excellence római katolikus úrnapját is és ezzel az alá az erkölcsi kényszer alá hajtja protestáns vallású tisztviselőinket, hogy részt vegyenek, assistáljanak azon az ünnepen, amely ab ovo a reformáció szellemi gyermekeinek, a protestánsok millióinak megtörésére s megszégyenítésére van szánva.

Mert a tridenti zsinat, mely az ünnepet megkreatálta (Sessio 13. c. 5. de SS. Euch.), midőn elrendeli, hogy hogyan s minő fény és pompa kifejtésével ülessék meg az ünnep, azt mondja: „Atque sic quidem opportuit victricem veritatem de mendacio et haeresi triumphum agere, ut ejus adversarii in conspectu tanti splendoris et in tanta universae ecc-

lesiae laetitia positi, vel debilitati et fracti tabescant, vel pudore affecti et confusi aliquando resipiscant“.

Tehát kimondja, hogy az úrnapi, az Úr testévé vált szent ostya ünnepe azért ékesíttessék katonai zenével, diszlövésekkel s azért ülessék meg minél ragyogóbb körmenettel, hogy: „a hazugságon és eretnokségen győzedelmes igazság diadalmenete legyen oly célból, hogy annak (a titokzatos testté levésnek) ellenzői a nagy pompa láttára és az egyetemes egyház ily nagy örömnepén, vagy elcsüggedve és megtörve sáppadozzanak (megsemmisüljenek), vagy szégyenletükben és megdöbbenésükben valaha eszökre térjenek“.

Az erkölcsi kényszert egyenesen oktroyálja az országos körmenetnek nevezeti ünneplés közelebből kiadott programja, amely szerint az oltári szentséget vivő primás után megy közvetlenül a miniszterelnök, azután rangos sorrend szerint mennek a miniszterek, országnagyok, főméltóságok, zászlós urak, főrendek, a képviselőház elnökei és alelnökei, a m. kir. kuria és a felsőbb bíróságok elnökségei, a hatóságok képviselői stb. Mintha ezek között egy lélek sem volna protestáns, református vagy ágostai hitvallású.

És bár hazai törvényeink nem egyike, így az alapvető 1791. XXVI. t.-c. világosan kimondja, hogy vallásos meggyőződésével ellenkező ünneplésre senki nem kényszeríthető, a lelkészi közértekezletünk által neheztelt belügyminiszteri rendelkezés föltételekkel alkalmas arra, hogy az alaptörvényekben és lelkiismereti szabadságban gyökerező jogtudatot elhomályosítsa s a hivatali összeköttetések által némán is ékesszólóan sürgetett ünneplésben részvétel a protestáns tudatot csakugyan vagy megalázza, vagy teljesen elenyésztesse, még a nagyobb intelligenciával bírók rétegében is.

Népünkön viszont az országos úrnapi istentiszteletről kiadott felsőbb hatósági, miniszteriális rendelkezések kapcsolatában olvasott, országos ünnepi körmenetelést hirdető programok s az azok szerint ünnepelt egynemű protestáns vallású tisztviselőink arculcsapnak példákkal minden evangéliumi vallásoktatást s meggyökereztetik azt a kigyomláhatatlan meggyőződést, hogy az úrnapi ő reá (népünkön) is kötelező, ha lelkészi karunk, ha hivatalos egyházunk nem ünnepli is. S ez a babonás erejű meggyőződés minket, protestáns lelkészeket, ismét és ismét elkésztő sisyphusi munka elé állít.

Miért is lelkészi közértekezletünk híven a reformáció négyszázados szelleméhez, ünnepélyesen tiltakozik a jelzett számú belügyminiszteri rendelet kötelező volta ellen s kimondja, hogy a belügyminiszter vétett alkotmányos felfogásunk, vétett közlörvényeink, vétett jogszokásaink ellen s vétkezett a négy millió magyar protestáns lelkiismereti meg-

győződésével szemben, midőn az úrnapi istentiszteletet magyar országos hivatalos istentiszteletté deklarálta.

Annálfogva e határozatának az egyházi sajtó útján közzétételével megkeresi az összes magyar hazabeli protestáns egyházmegyét, hogy szintén emeljék föl tiltakozó szavukat; egyházmegyénk útján pedig megkeresi a főtiszteletű egyházkerületet, kérve: méltóztassék illetékes helyen odahatni, hogy a m. kir. belügyminiszter úr 13.665—1917. eln. sz. alatt kiadott rendelkezésének minket protestáns, református keresztyéneket egyenesen kihívó része hatályon kívül helyeztessék és soha többé ne publikáltassék.

Különben nem találkozik lelkészi közértekezletünk belenyugvásával az sem, hogy folyvást több-több névhez fűződő istentiszteletek tartására hivatunk fel, holott az istentiszteletek úgy lehetnek kedvesek az égben, ha spontán kiömlő érzések tiszta árfjai ragadják a lelkeket a magasságban lakozó Istenhez“.

Lelkészi közértekezletünk a határozati javaslatot teljes egészében magáévá teszi s annak publikálására javaslattevőt és a közértekezleti jegyzőt fölkéri.

Adjuk fentieket készséggel s publikálók azon kérésével, hogy protestáns laptársaink a cél elérése érdekében szintén szíveskedjenek vagy egész terjedelmében közreadni, vagy legalább lényegesebb tartalmában ismertetni.

Irodalmi szemle

A debreczeni magyar királyi tudományegyetem Almanachja az 1915—16. tanévről, diszes kiállításban, 56 lapnyi terjedelemben megjelent. Történelmi visszatekintés előrebocsátása után közölve van benne az 1912. évi XXXVI. t.-c., azután pedig az egyetemi tanács és a tudománykarok s vizsgáló-bizottságok tagjairól, úgyszintén a könyvtár, egyes hivatalok, egyesületek, alapítványok és hallgatók névsora fölül nyerünk kimerítő és figyelemre méltó tájékoztatást. A Kimutatások címe alatt tiz táblázat tárja elénk a tanerők és a hallgatók létszámát s a rájuk vonatkozó egyéb statisztikai adatokat.

Értekezések és egyéb kisebb dolgozatok a theológia köréből. II. kötet, 2. szám. Felelős szerkesztő: D. Lencz Géza, társszerkesztő: dr. Varga Zsigmond. Ez a szám nagyváradi emlékfűzetként jelent meg. Tartalmazza D. Lencz G. megnyitóját, mely a Debreczeni Protestáns Irodalmi Kör programját fejt ki. Ezután olvasható Koncz Aurélné úrnő felolvasása a „Theanó szellemű leánynevelésről“ és Kiss Ferenc egyetemi tanár előadása „Női és férfi erők az egyházépítés szolgálatában“ cím alatt. Befejezésül

dr. Baltazár Dezső püspök, köri védnök, záró szavai bilincselik le érdeklődésünket. E tartalmas és tanulságos füzet külön is kapható egy koronaért a Hegedűs és Sándor cégnél.

A mezőtúri református főgimnázium 1916—17. iskolai évről szóló Értesítőjét Borsos Károly igazgató szerkesztette. A minden főbb mozzanatra kiterjedő évi történet után, az intézet és a háború vonatkozásai olvashatók, a többi 12 szakasz pedig a tanulmányi előmenetel, erkölcsi élet és egészségügyi viszonyok objektív ismertetésével köti le figyelmünket. A mintaszerű diák-otthonnak 125 bentlakó és 26 ebédre-vaecorára bejáró növendéke volt. Saját belkörü háztartása oly kitűnően bevált, hogy orvosi megállapítás szerint csaknem minden növendék néhány kiló súlygyarapodást mutatott. Pályadíjak, ösztöndíjak, jutalmak és segélyezések címén 15,800 K támogatásban részesültek a tanulók. Minden adat a legmegnyugtatóbb és igen örvendetes intézeti állapotokról tanúskodik.

A debreczeni református tanítóképző-intézet Értesítője az 1916—17. iskolai évről, dr. Veress István igazgató gondos és szakavatott szerkesztésében napvilágot látott 84 lapnyi terjedelemmel. Ez a hatalmas lendületnek indult intézetünk a közérdeklődés középpontjába jutott s méltó a legmesszebbmenő támogatásra. Erről győz meg kit-kit az elmúlt év története, az intézet állapota, működése, továbbá a katona-tanulókról, tanítóképzésről és gyakorló-iskoláról szóló kimutatás, amikről ebből a kiadványból megnyugtató tájékoztatást nyerhetünk.

A debreczeni állami főreáliskola negyvennegyedik Értesítője az 1916—17. iskolai évről, dr. Kardos Albert igazgató összeállításában jelent meg 55 nyomtatott lapnyi terjedelemben. I. cikke „Arany János emlékezete” méltó a halhatatlan költőhöz is, a tudós szerzőhöz: Kardos Alberthez is. A II. cikk az iskola és a világháború vonatkozásairól számol be. A többi 13 tételszám alatt az intézet beléletére, munkálkodása eredményére és a jövő évre vonatkozó tudnivalók olvashatók.

Arany és Tompa emlékezete az iskolákban. E címen legközelebb egy kis füzetet óhajtók kiadni, mely, mint a cím is mutatja, a két nagy költő emlékének felújítására és dicsőítésére az iskolákban a jövő tanév elején rendezhető ünnepély programtervezetét foglalja magában. Tehát tartalmazni fogja az ünnepélyen előadható énekeket, alkalmi verseket, a költők jellemzését, a műveikből szavalásra kiválasztott költeményeket stb., szóval segítségül, útmutatásul kíván e tekintetben szolgálni. Minthogy azonban a nyomdak mostani magas árszabása mellett, csakis a megrendelt számú példányokat nyomathatom ki, kérem a megrendelést lehetőleg azonnal eszközölni, hogy kellő időben tájékozva lehessenek. —

A füzet ára portómentes küldéssel 80 fillér lesz. Kőrmend (Vas m.). 1917 július hó. Fülöp József, református lelkész.

A Magyar Figyelő július 16-iki számában Rózsa Mihály közöl becses tanulmányt „Korszellem és választójog” címmel. Búza László kiváló fiatal közjogászunk pedig Galícia autonomiájának kérdéséről értekezik. Sándorfitól a rokkantügyről olvasunk tanulságos dolgokat s a szépirodalmi rész, mint szinte a napi kérdésekkel foglalkozó „Feljegyzések” mind egyaránt értékesek. A folyóiratot ajánljuk olvasóink figyelmébe.

Különfelek

Seneca

bölcsész, a Néró császár nevelője és minisztere, Krisztus születése után a 65. évben lehelte ki lelkét. Az ő szellemét már az evangéliom ihlete érintette és előtte még nem élt olyan fennkölt gondolkodású, nemes érzésű ember, aki latin nyelven oly igazán és bátran merészelt volna nyilatkozni, mint ő. Akár csak valamelyik keresztyén lelkipásztor erkölcsi prédikációját hallanók, aképen hatnak reánk a Seneca korhű rajzai, képei, oktatásai. Azt vélnők, hogy a mai világfelfordulást ostromozza, amikor például ilyenformán ír: Nemcsak a magán-, hanem a közéletben is örvöngünk. Sem a kapzsiság, sem a kegyetlenség nem ismer mértéket. S míg azokat a gazságokat lopva és egyesek követik el, addig azok kevésbé ártalmasak és kevésbé borzasztók; most azonban tanács-határozatok és néprendeletek alapján hajtanak végre kegyetlenségeket és államilag rendelnek el olyan dolgokat, amik a magán életben tiltva vannak. Azt, amiért, ha titokban követnők el, fejünkkel kellene lakolnunk, dicsérjük, mert harcosok cselekedték. Az emberek, a legszelidebb nemű teremtmények, nem szégyenlik, hogy egymás vérenek kölcsönösen örülnek, háborúkat viselnek és azok tovább folytatását gyermekeikre hagyják, holott egymás között még az oktalan vadállatok is békeségben élnek. — Ily óriási és szerteszét elharapózott örültség elhárítására az ókori bölcs egy gyógyírt ismer és ajánl: ez pedig a józan vallásosságból eredő tiszta erkölcsiség kultusza. Fiat applicatio.

Kitüntetések. A hivatalos lap folyó hó 21-én megjelent számából őszinte örömmel értesülünk afelől, hogy Öfelsége Laxenburgban folyó évi június hó 28-án kelt legfelsőbb elhatározásával, buzgó és sikeres tevékenységük elismerésül dr. Hadadi Kovácsy Sándor nyugalmazott miniszteri tanácsosnak, a budapesti református egyház főgondnokának a II. osztályú polgári hadi érdemkeresztet, továbbá

dr. Szöts Farkasnak, a dunamelléki református egyházkerület theologiai akadémiaja tanárának a magyar királyi udvari tanácsosi címet, valamint Tóth Sándor bácsfeketehegyi református lelkésznek, alsóbaranya—bácsszlavoniai esperesnek a Ferencz József-rend lovagkeresztjét adományozta. Ad multos annos.

Püspök a fronton. A „Máramaros“ című lapban olvassuk, hogy gróf Majláth Gusztáv Károly erdélyi róm. kath. püspök, e hó 15-én este a bukovinai frontról Máramarosszigetre érkezett. A püspök különösebben erdélyi híveit kereste fel a harctéren, hol megjelenése általános örömet, megnyugvást és lelki vigasztalást okozott. A híradást mi is, kik nem tartozunk a nagyérdemű püspök hívei közé, meghatottsággal és a buzgó pástorkodás magasztalásával olvassuk. Tisztelet, hála, elismerés mindazoknak, kik a háború borzalmai közé, — melyeket megszüntetni módjukban nem áll, — a lelki enyhület s az Istenben vetett bizalom orvosságát viszik s ezzel megteszik mindazt, amit a nekik adatott hatalom szerint megtenniök lehetséges.

Tájékoztató a debreczeni református kollégium egyetemi internátusáról az 1917—18-iki isk. évre. A debreczeni református kollégium egyetemi internátusa, mivel a katonai megszállás alól felszabadult, szeptembertől kezdve az összes helyiségeivel az egyetemi ifjúság rendelkezésére áll. 200 K-ás helyre felvétetik 16 th., 4 jh. és 4 bh., összesen 24 ifjú; 360 K-ás helyre felvétetik 11 th., 9 jh. és 4 bh., összesen 24 ifjú; 560 K-ás helyre felvétetik 20 th., 20 jh. és 10 bh., összesen 50 ifjú; 660 K-ás helyre felvétetik 8 th., 14 jh. és 6 bh., összesen 28 ifjú; 760 K-ás helyre felvétetik 8 th., 11 jh. és 5 bh., összesen 24 ifjú. A jótéteményes helyekért a kérvényeket augusztus 20-ig, a felsőoktatási tanácshoz címezve, az internátus igazgatóságához (Debreczen, református kollégium) kell benyújtani. A kérvényhez kell mellékelni: 1. községi bizonyítványt a szülők vagyoni helyzetéről; 2. előző évi tanulmányokról szóló bizonyítványt hitelesített másolatban; 3. lelkésztől igazolványt a gyermekek számáról és arról, hogy hány neveltetik házon kívül. A kérvényben megemlítendő, hogy a folyamodó az egyetem melyik karára kíván beiratkozni. (A debreczeni m. kir. tudományegyetemen ezidőszert három kar működik, ú. m.: 1. református hittudományi; 2. jog- és államtudományi; 3. bölcsészeti, nyelv- és történettudományi kar, mindhárom teljes vizsgáztatási joggal.) Az internátusban az ifjak teljes ellátást kapnak fűtéssel, világítással és mosással. Teljes díjas helyre későbbi jelentkezők is elfogadtnak. A felvételtől és az internátus megnyitástól a felvetteket értesíti az igaz-

gatóóság. Az internátus a kollégium telkén e célra 1913-ban emelt modern, új épület a legmodernebb díszes berendezéssel, melegvízfűtéssel, villanyvilágítással és fürdőszobákkal. Az internátusi igazgató családjával bent lakik, akinek a fegyelem fenntartásában a bentlakó szénior és esküdtfelügyelők segítenek. Az egyetem főintézményei is a kollégium épületében vannak elhelyezve. Debreczen, 1917. évi június hó 8-án. Mitrovics Gyula dr., egyetemi m. tanár, internátusi és könyvtárigazgató.

D. Weisz Bernát, a berlini egyetem nyugalmazott professzora, az újszövetségi tudományos kutatás hírneves széniora és a német evangélikus theologiai tudósok Nesztora a múlt június hó 20-án töltötte be életének kilencvenedik esztendejét. Noha az ősz excellentiás férfiú, főképen a mostani világháború folyamán sok csapást és fájdalmat szenvedett, amennyiben nagy tudományú fiának: D. Weisz János professzornak korai elhunytá és unokájának: Weisz Bernát hadnagynak hősi halála mély bánatát okozott pátriárkai szívének: mindamellett méltán megérdemelt pihenő napjaiban is, közben-közben, szellemi rugékonyságának és munkaképességének teljes birtokában behatóan foglalkozik az újszövetségi szövegkritika egyes bonyodalmas részletkérdéseivel és közhasználatra szánt értékes munkák írásával. Így legközelebb tömör összefoglalásban egy népies nyelven írott evangélikus üdvtant bocsájtott közre „Ein gute Wehr und Waffen“ cím alatt, amely az apostolok és reformátorok fundamentomán fölépült bibliai keresztyénség igazságait és erkölcsi elveit tiszta, világos módon és a szilárd meggyőződés erejével tárja elő. Bizonyára más körülmények között ennek a páratlan és köztisztelt tudós professzornak 90 éves életpályáját jubileumokkal tisztelnék meg az egyetemek és akadémiák szerte a művelt világon: most azonban még a legközvetlenebb kartársi körökben is csendes megemlékezéssel honorálták a különben is szerény nagy tudóst. Mi szintén hódoló tisztelettel csatlakozunk az Evangelischer Wochenbrief érdemdús írója: D. Deissmann A. professzor által tolmácsolt áldáskívánatokhoz.

Statisztika. A háború miatt a szokottnál későbbben megjelent 1914. évi m. kir. központi statisztikai hivatal Évkönyve alapján, mely még nem foglalja magában az ezen év háború adatait, következőképen állítottam össze Magyarország és Horvát-Szlavonországok, illetőleg az egész birodalomra vonatkozólag az evangélikus és református egyházak 1914. évi nyereség-vesztesség számláját: Az ág. hitv.

evangélikus egyház vesztesége a gyermekek vallására vonatkozó megegyezéseknél 182, áttéréseknél 219, a felekezeten kívülieknél 135, kivándorlás folytán 6.163, összesen: 6.699. — A református egyház vesztesége a gyermekek vallására vonatkozó megegyezéseknél 57, áttéréseknél 342, a felekezeten kívülieknél 177, kivándorlás folytán 8.081, összesen: 8.657. Kassa. Homola István, ev. lelkész.

Szomjas Gusztáv egyházmegyei gondnok úr 50 koronát küldött hozzánk, hogy belátásunk szerint jótékony célra fordítsuk. Az összeget egy református lelkész szomorú helyzetben levő unokájának adtuk. A jókedvű adakozót szeresse az Isten

Lelkészcseréltások más egyházkerületekben. A kislángi lelkészi állásra a gyülekezet egyhangú meghívásával Faa Ernő foksabadi segédlelkészt, a kömlői egyházban pedig ugyancsak egyhangúlag László Dávid tatai hitoktató segédlelkészt választották meg. Úgy az új lelkészeket, kik közül Faa Ernő theologiai tanulmányait Debreczenben fejezte be, mint az egy értelemmel megnyilatkozó gyülekezeteket szívből üdvözöljük s mindnyájukra az Úr gazdag áldását kívánjuk.

Tartalom: Pásztorkodás. — Dr. Baltazár Dezső püspök haretéri útjáról. — Tárca: Csiky Lajos, A bibliai számok és a Kabbala. — Egyház: Görömbei Péter A stóla. (Folytatás.) — Közélet: A belügyminiszteri rendelet és a római katolikus úrnapja. — Irodalmi szemle — Különfelek.

Lelkészi korpótlék hirdetése.

Egyházkerületünk korpótlék-jogosult lelkészei részére az alább felsorolt tételekben van utalványozva az 1917. évi július—decemberi félévre esedékes lelkészi korpótlék. Felkérem a kimutatott egyházak nagytiszteletű lelkészeit, hogy a kezőkhöz kiküldött nyugtálapokat szabályszerűen felbélyegezni, minden pontjában kitölteni s aláírva a korpótlék szétosztásával megbízott egyházmegyei pénztárnok úrhoz elküldeni méltóztatassanak. A közvetlenül netalán ide küldött nyugta viszaküldetik s ezzel a kifizetés szenved késedelmet. A korpótlék-tételek a következők:

Abádszalók 202.66+197.34 K. 202.66+197.34 K. Ajak 200+200 K. Albis 400 K. Amacz 400 K. Ant 400 K. Apa 400 K. Apagy 400 K. Apátkeresztúr 200+200 K. Arad 400 K. Aranyosmeggyes 400 K. Asztély 400 K. Atya 400 K. Avasújváros 296.61+103.39 K. Ágya 200+200 K. Árpád 400 K. Badaló 63.60+200 K. Bagamér 181.98+218.02 K. Bakonszeg 400 K. Balazsér 312.19+87.81 K. Balmazújváros: Illyés Endre 400 K. Balsa 400 K. Batiz 400 K. Battonya 200 K. Bályok 200 K. Báránd 400 K. Belényes 400 K. Belényesújlak 400 K. Bene 400 K. Benk 400 K. Bere 200 K. Beregdéda 400 K. Beregsom

400 K. Beregszász 400 K. Beregújfalú 400 K. Berettyószentmárton 400 K. Berettyószéplak 400 K. Berettyóújfalú 400 K. Berkesz 200 K. Besenyőd 400 K. Beszterecz 326.73+73.27 K. Békés: dr. Márk Ferenc 400 K. Békéscsaba 200 K. Bélzerénd 200 K. Biharkeresztes 400 K. Biharnagybajom 400 K. Biharszentjános 200 K. Bihartorda 160.35+239.65 K. Biharugra 83.47+316.53 K. Bojt 200 K. Borossebes 400 K. Bótpalád 200 K. Bótrágy 400 K. Börvely 25.99+374.01 K. Búj 400 K. Bulcsú 400 K. Büdszentmihály 200 K. Csaholcz 200 K. Csaroda 400 K. Császló 400 K. Csenger 400 K. Csengerbagos 400 K. Csengersima 200 K. Csermő 400 K. Csetfalva 400 K. Csokaly 200 K. Csorvás 400 K. Csökmő 400 K. Czégenyudányád 400 K. Dabolcz 400 K. Dancsháza 400 K. Darnó 400 K. Darvas 400 K. Demecser 400 K. Dercezen 400 K. Derecske 400 K. Dévaványa 400 K. Doboz 400 K. Dobra 400 K. Dolha 200 K. Domahida 395.01+4.99 K. Dombrád 400 K. Döge 139.37+260.63 K. Egri 200 K. Encsencs 400 K. Eperjeske 400 K. Erdőgyarak 400 K. Erdőhegy 158.11+241.89 kor. Esztár 13.10+386.90 K. Éradony 200 K. Érbogyoszló 400 K. Érdengeleg 400 K. Érendréd 400 K. Erköbölkút 400 K. Érkörtvélyes 400 K. Érmihályfalva 400 K. Érolaszi 200 K. Értarcsa 400 K. Fancsika 200 K. Fábiánháza 400 K. Feketeardó 400 K. Feketegyarmat 49.90+350.10 K. Felsőbánya 200+200 K. Felsőjózsa 200 K. Fertősalmás 400 K. Fényeslitke 400 K. Forgolány 400 K. Fornos 400 K. Földes 400 K. Fugyi 400 K. Fugyivásárhely 400 K. Füleöd 200 K. Fülöpös 400 K. Füzeggyarmat 400 K. Gáborján 400 K. Garbolcz 204.80+195.20 K. Gádosros 400 K. Gálospetri 400 K. Gát 400 K. Gáva 400 K. Gebe 400 K. Gecse 155.17+44.83 K. Gelénes 400 K. Gemze 400 K. Geszt 200+200 K. Geszteréd 400 K. Gégény 62.49+337.51 K. Géres 400 K. Gödényháza 400 K. Gulács 400 K. Gyanta 200+200 K. Gyoma: Harsányi Pál 400 K. Gyorok 400 K. Györtelek 400 K. Gyula 400 K. Gyulaháza 400 K. Nyirgyulaj 200 K. Gyulavári 200 K. Gyügye 400 K. Gyüre 400 K. Hajdubagos 241.76+158.24 K. Hajduszoboszló: Demjén Ferenc 400 K. Szabó Antal 400 K. Hajduböszörmény: Szolnoky Gerzson 400 K, Marjay Péter 400 K. Hajdudorog 400 K. Hajduhadház 400 K. Hajdunánás: Benkő Lajos 400 K. Hajdusámson 11.51+388.49 K. Hajduszovát 400 K. Halmi 400 K. Hegyközsztár 400 K. Hegyközkovácsi 400 K. Hegyközsztalodbágy 400 K. Hegyközsztentimre 200 K. Hegyközsztentmiklós 200 K. Henczida 175.20+224.80 K. Hermánszeg 400 K. Hertelendifalva 400 K. Hirip 200 K. Hodász 400 K. Hódmezővásárhely: Losonczy Endre 400 K, Tereh Gyula 400 K, Györffy József 400 K, Papp Imre 400 K, Szeremlei Samu 400 K. Hosszúmező 210.50+189.50 K. Hosszúpályi 315.36+84.64 K. Huszt 400 K. Ibrány 400 K. Igazfalva 200 K. Ilk 400 K. Iriny 395.98+4.02 K. Istvándi 200 K. Izs-

nyéte 400 K. Jákóhodos 400 K. Jánd 400 K. Jármi 400 K. Józsefháza 200 K. Kaba 400 K. Kakszentmárton 200 K. Karász 200 K. Karczag: Madarász Imre 400 K, Török Vincze 400 K. Kállósemjén 400 K. Kántorjánosi 400 K. Kemecse 147.80+252.20 K. Kenderes 400 K. Kék 200 K. Kékce 400 K. Kérsemjén 400 K. Kigyós 200 K. Királydaróc 400 K. Kisbábony 400 K. Kishódos 200 K. Kiskereki 400 K. Kisléta 400 K. Kismajtény 400 K. Kisnamény 400 K. Kispalád 43.22+356.78 K. Kispereske 343.13+56.87 K. Kispereg 400 K. Kisszekerés 400 K. Kisújszállás: Nagy István 400 K, Török Imre 400 K. Kisvarsány 400 K. Kisvárd 260.09+139.91 K. Kocsord 400 K. Kokad 400 K. Kóly 200 K. Komádi 400 K. Konyár 200 K. Kótaly 400 K. Kölcs 200 K. Körösladány 400 K. Körösnagyharsány 148.57+251.43 K. Köröszakál 400 K. Köröstaresa 400 K. Kötegyán 400 K. Krasznaszentmiklós 362.90+37.10 K. Kuncsorba 399.95+05 K. Kunhegyes: Maklár Károly 400 K. Kunmadaras: Medgyaszay Gyula 19.10+380.90 K. Kövendy Dénes 19.10+380.90 K. Laskod 400 K. Lázari 400 K. Lórántháza 400 K. Lövöpetri 400 K. Macsola 200 K. Magyarcsanád 324.71+75.29 K. Magyarhomorog 200 K. Magyararkétz 400 K. Magyarremete 400 K. Majtis 400 K. Makkosjánosi 400 K. Makó: Nagy Károly 400 K. Bereczky László 400 K. Margitta 239.92+160.08 K. Matolcs 400 K. Mánd 200 kor. Mándok 400 K. Máramarossziget 400 K. Márók-papi 200 K. Mátészalka 2.80+397.20 K. Mátyus 200 kor. Mezőbajj 400 K. Mezőberény 400 K. Mezőgyán 240.58+159.42 K. Mezőhegyes 200+200 K. Mezőkaszony 12.90+187.10 K. Mezősas 272.76+127.24 K. Mezőtúr: Csomasz Dezső 400 K, Kónya Gábor 200 kor. Méhtelek 200 K. Mérk 200 K. Micske 400 K. Mikepércs 400 K. Mikola 400 K. Milota 400 K. Misztótfalu 400 K. Mosnicza 400 K. Munkács 400 K. Magyarcséke 100+100 K. Nagyar 200 K. Nagybánya 400 K. Nagybecskerek 400 K. Nagyberég 400 K. Nagybocskó 200+200 K. Nagybodófalva 97.85+302.15 K. Nagyborzsova 400 K. Nagydobos 200 K. Nagyecsed 400 K. Nagyhalász 400 K. Nagyhodos 400 K. Nagykakucs 400 K. Nagykálló 400 K. Nagykároly 239.10+160.90 K. Nagykereki 400 K. Nagykikinda 400 K. Nagykolcs 200 K. Nagymajlát 400 K. Nagymuzsaly 400 K. Nagypalád 139.15+260.85 K. Nagyrábé 400 K. Nagyrév 200+200 K. Nagyszalonta: Böszörményi Lajos 400 K. Nagyszekerés 200 K. Nagyszöllős 388.06+11.94 K. Nagytarna 400 K. Nagyvarsány 200 kor. Nagyvárad 210.90+189.10 K. Nagyváradolaszi 111.64+288.36 K. Nagyzerénd 400 K. Nádudvar 400 kor. Nemesborzsova 216.22+183.78 K. Nevetlenfalu 400 K. Nyíracsad 342.76+57.24 K. Nyírbátor 95.04+304.96 K. Nyírbogát 400 K. Nyírbogdány 400 K. Nyiregyháza 1.17+398.83 K. Nyírgelse 121.18+200+78.82 K. Nyírrákó 200 K. Nyírmártonfalva 359.42+40.58 K. Nyírmeggyes 400 K. Nyírmihálydi 399.57+43 K. Nyirtass 200 K. Nyirtét 200 K. Nyirtura 200 kor. Nyüved 400 K. Ófehértó 200 K. Okány 200 K. Olesva 86.73+113.27 K. Olesvaapáti 257.84+142.16 kor. Ombód 200 K. Ópályi 400 K. Oros 400 K. Oros-háza 143.81+56.19 K. Ottomány 400 K. Öcsöd 400 K. Őr 400 K. Örvénd 400 K. Pancsova 200 K. Panyola 200 K. Pap 400 K. Paptamási 238.13+161.87 K. Paszab 400 K. Patóháza 400 K. Pátróha 400 K. Pelbárthida 400 K. Penyige 400 K. Petyén 400 K. Pircse 400 K. Piskolt 400 K. Poklostelek 400 K. Porcsalma 400 K. Pósalaka 400 K. Pusztadaróc 400 K. Pusztatújlak 400 K. Püspökladány 200 K. Radnalippa 200 K. Rafajnaújfalu 200 K. Rákóczi-falva 354.91+45.09 K. Rápolt 400 K. Rétközberencs 200 K. Rév 200 K. Rohod 400 K. Rozsály 320.48+79.52 K. Salánk 400 K. Sarkad 400 K. Sándorhomok 345.58+54.42 K. Sáp 400 K. Sáránd 400 K. Sárköz 400 K. Sárközújlak 271.87+128.13 K. Sárosorosi 400 K. Sárretudvari 400 K. Szabolcs 200 K. Szabolcsbáka 400 K. Szabolcsveresmart 44.35+155.65 K. Szakoly 400 K. Szalárd 219.07+180.93 K. Szamosdara 400 K. Szamosdob 400 K. Szamoskóród 369.58+30.42 K. Szamoskrassó 400 K. Szamosályi 127.80+272.20 K. Szamoszeg 200 K. Szamosújlak 400 K. Szaniszló 400 K. Szapárfalva 200+200 K. Szatmárcseke 400 K. Szatmárhegy 400 K. Szatmárnémeti 400 K. Szatmárökörítő 50.11+349.89 K. Százaberek 400 K. Szeged 400 K. Szeghalom 400 K. Szemlak 400 K. Szentés: Futó Zoltán 400 K, Papp Lajos 238.57+161.43 K, Böszörményi Jenő 263.60 kor. Szentjobb 200 K. Szentleányfalva 400 K. Szentpéter-szeg 400 K. Szerep 400 K. Szernye 400 K. Székely 200 K. Székelyhid 100+100 K. Szigetfalu 400 K. Szinerváralja 400 K. Szatmár: Bélteky Lajos 400 K. Tamáshida 400 K. Tamásváralja 400 K. Tarpa 4.65+395.35 K. Tákos 400 K. Temesvár 400 K. Tenke 53.11+346.89 K. Tetétlen 35.56+364.44 K. Técső 53.54+346.46 K. Téglás 200 K. Tiszaadony 400 K. Tiszabecs 400 K. Tiszaberczel 400 K. Tiszabökény 380.13+19.87 K. Tiszabura 311.56+88.44 K. Tiszacsege 12.25+387.75 K. Tiszaderzs 217.22+182.78 K. Tiszadob 200+200 K. Tiszaeszlár 200 K. Tiszaföldvár 400 K. Tiszafüred 200 K. Tiszaigar 122.93+277.07 K. Tiszainoka 200+200 K. Tiszakanyár 400 K. Tiszakerecsény 400 K. Tiszakeresztúr 372.44+27.56 K. Tiszakóród 400 K. Tiszakürt 400 K. Tiszalök 200 K. Tiszamogyorós 400 K. Tiszánagyfalu 400 K. Tiszapéterfalva 389.58+10.42 K. Tiszarád 400 kor. Tiszaroff 200 K. Tiszaszalka 400 K. Tiszaszentimre 262.06+137.94 K. Tiszaszentmárton 400 K. Tiszaújhely 275+125 K. Tiszaújlak 400 K. Tiszavid 200 K. Tisztaberek 200 K. Tivadarfalva 200 K. Torontálvásárhely 178.20+221.80 K. Törökszentmiklós: Kutas Bálint 400 K, Olajos Pál 400 K. Tunyog 400 K. Túrkeve: Baja Mihály 200 K, Harsányi Sándor 400 K. Türricse 400 K. Túrterebes 200+200 K.

Tuzsér 400 K. Tyukod 400 K. Ugornyagergelyi 200 kor. Újfehértó 200 K. Újszentes 200+200 K. Uszka 200 K. Vadász 344.03+55.97 K. Vaja 400 K. Vasme-gyer 400 K. Vámfalu 200 K. Vámosatya 400 K. Vá-mosoroszi 200 K. Váncsod 400 K. Váradles 293.02+106.98 K. Vári 400 K. Vásárosnamény 400 K. Ved-resábrány 210.69+189.31 K. Verbőcz 400 K. Vetés 400 K. Végyár 224.21+175.79 K. Vértes 400 K. Vésztő 200 K. Vitka 400 K. Zápszony 400 K. Zsadány 400 K. Zsarolyán 100+100 K. Zsurk 200+200 korona.

Debreczen. 1917. évi július hó 25.

Egyházkerületi pénztári hivatal.

Pályázati hirdetés.

A hetei református egyház presbiteriuma hősi halál folytán megüresedett kántor-tanítói állásra pályázatot hirdet.

Javadalom: 1. Lakás kerttel. 2. Hét kat. hold föld jövedelme 3. Kézpénz az egyház pénztárából negyedévi előleges részletekben 590 korona. 4. Megfelelő államsegély.

Kötelesség: Hat vegyes osztálynak és ismétlősöknek tanítása egyhker. tanterv szerint. Kántori teendők ellátása.

Pályázati kérvények augusztus hó 20-ig a lelkészi hivatalhoz küldendők. (Hete, u. p. Tarpa, Bereg m.) Állás szeptember 1-én elfoglalandó.

Hete, 1917. évi július hó 18-án.

Zámbory Sándor,
református lelkész.

1-3

Pályázat.

Kisnyégerfálván (Bihar vármegye) a református leányegyház pályázatot hirdet előkönyörgő tanítói állásra. Fizetése lakás és kerten kívül az egyház pénztárából 40-50 kor. s a törvényes államsegély. Kötelessége: a tanítói teendőkön kívül az istentisztelet végzése. Okmányok a belényesi lelkészi hivatalhoz küldendők. Férfi pályázó hiányában nőt is alkalmaz az egyház. Pályázati határidő augusztus 18.

Pályázat.

A sárközüjlaki református egyház hadban levő kántortanítója helyettesítésére helyettes keres. Fizetése havonta 120 korona és a törvényes lakáspénz. Pályázhatnak augusztus 15-iki határidővel okleveles tanítók, sőt nyugdíjas tanítók, tanítójelöltek, tanítónők, okleveles óvónők is. Az állás szeptember hó 1-én elfoglalandó.

Sárközüjlak. 1917 július 20.

Református iskolaszék.

Pályázat.

A hódmezővásárhelyi református főgimnázium igazgatótanácsa *egy latin-német* (esetleg *magyar-német*) szakos *helyettes tanári* állásra hirdet pályázatot.

Pályázhatnak legalább alapvizsgálatot tett református tanárjelöltek.

A megválasztott helyettes tanár évi javadalmazása 2400 (Kettőezernégyszáz) korona fizetés és 600 (Hatszáz) korona drágasági pótlék, évnegyedenként előre fizetve.

A pályázók az alulírt igazgatótanács elnök címére folyó évi augusztus 15-ig küldjék el folyamodványukat s szereljék fel az életkorukat és vallásukat, családi állapotukat, végzett tanulmányait, egészségi állapotukat, hadmentességüket feltüntető okmányokkal.

Az állást szeptember hó 1-én kell elfoglalni. Hódmezővásárhely, 1917. évi július 20-án.

Pap Imre,
református lelkész,
az íg. tanács elnöke.

Pályázat internatusi felügyelő-tanári állásra.

A hajduböszörményi református Boeckay főgimnáziummal kapcsolatban álló *Kálvineum-füinternatusban* az 1917—18. tanévre három felügyelő-tanári állás kerül betöltés alá. Pályázhatnak bármely nyelvészeti és a matematika-fizikai szakcsoportból alap- vagy szakvizsgázott tanárjelöltek, vagy végzett lelkészjelöltek. Német nyelvben jártasok, vagy a slójd vezetésére képesek előnyben részesülnek. Kötelességek: Az internatusba felvett növendékek tanulmányi és erkölcsi életére való felügyelet és ellenőrzés és az igazgatónak az internatusi ügykezelésben segédkezés. Javadalom: Teljes ellátáson kívül (lakás, fűtés, világítás, mosás, reggeli, ebéd, vacsora.) 800 korona évnegyedes részletekben. Ha a főgimnáziumban is alkalmaztatnának óraadói vagy helyettes tanári minőségben, úgy innen külön honoráriumban részesülnek. A kálvineum igazgatótanácsához címzett és kellően felszerelt kérvények folyó évi *augusztus 15-ig* a Kálvineum igazgatóságához. Hajduböszörménybe küldendők. Az állások a tanév megnyitása előtt pár nappal előbb elfoglalandók.

Hajduböszörmény. 1917 július 20.

Köblös Samu,
a főgimnázium és a Kálvineum
igazgatója.

Pályázat.

A rozsályi református egyház VI. osztályú vegyes elemi népiskolájában a rendes tanító hadba vonulása folytán szükségessé vált helyettes kántor-tanítói állásra pályázatot hirdet. Fizetés: egyszobás lakás és havonként egyszáz korona előre fizetve.

Okleveles tanítók és tanítónők pályázataikat folyó évi augusztus 5-ig alulírottához küldjék. Megválasztott állását szeptember elsején elfoglalni köteleles.

Rozsály (Szatmár m.), 1917 július 15.

Nagy Sándor,
református lelkész.

Pályázat.

A miskolczi református főgimnázium előjárósága pályázatot hirdet egy magyar-latin és egy matematika-fizika tanszakú helyettes tanári állásra az 1917—1918. tanévre. Ennek javadalmazása 1600 korona fizetés és 400 korona lakpénz. Pályázhatnak református vallású, általában protestáns tanárjelöltek.

A kellőképp felszerelt kérvényeket a miskolczi református egyháztanácsához címezve 1917 aug. 15-ig a főgimnáziumi igazgatóságához kell beküldeni. Az állást 1917 szeptember 1-én kell elfoglalni.

Miskolcz, 1917-július 1.

Dr. Tüdös István,
egyh. tanácsi l. elnök.

Dr. gróf Haller József,
főg. igazg. tanácsi elnök.

Csorba György,
főgimn. igazgató.

Pályázat.

A tiszaberczeli református egyház pályázatot hirdet egy tanítónői állásra.

Fizetés: 1. Készpénz az egyház pénztárából 100 korona; Tiszaberczel községtől ismétlők tanításáért 66 korona, államsegély fizetés kiegészítés az 1913. évi XVI. t.-c. szerint. 2. Természetbeni lakás és kert.

Kötelesség: a presbiterium által kijelölt osztályok tanítása a tiszántúli egyházkerület által megállapított tanterv alapján s a 3 felső osztályban női kézimunkatanítás s végül a leányismétlősök tanítása.

A kérvényhez csatolandók: oklevél, szolgálati bizonyítvány, legújabb keletű orvosi bizonyítvány, az állami vagy más felekezeti képezdében nyert oklevél mellett a vallástanból és az egyházi éneklésből illetékes bizottságtól nyert bizonyítvány.

A pályázati okmányok 1917. évi augusztus hó 11-ig a tiszaberczeli (Szabolcs m.) református lelkészi hivatalhoz küldendők be. A megválasztott állását 1917 szeptember 1-én tartozik elfoglalni. Okmányokkal igazolt költözködési költségét legfeljebb 80 korona erejéig az egyház megtéríti. A jövő 1917—18. iskolai évben 2 polgári iskolai I. oszt. növendék privát tanításából is számíthat tisztességes mellék keresetre.

Tiszaberczel, 1917 július 23.

Református presbiterium.

Pályázat.

A nagypaládi református egyház pályázatot hirdet egy helyettes tanítói állásra. Fizetése havonként 120 korona és lakás. Kötelessége: az I—VI. osztály vezetése a tiszántúli egyh. kerület tanterve szerint. Pályázhatnak református vallású férfi- és nőtanítók, tanítójelöltek és okleveles óvónők. A férfi tanítók a kántori teendők végzéséért a temetési stólat is élvezik. Pályázati határidő aug. 19. Kérvények református lelkészi hivatalhoz, Nagypalád (Szatmár m.), küldendők. Az állás szept. elsején elfoglalandó.

Már megjelent!

Páhy József gyakorló lelkész, jelenleg tartalékos es. és kir. református táborigazgató lelkész

„A gyakorlati lelkigondozás körvonalai a gyülekezeti élet fontosabb területein“

című munkája. A műről felesleges többet mondanunk, mint azt, hogy ennek kiadását a nemrég elhunyt b. e. **Novák Lajos**, sárospataki gyakorlati theol. tanár, aki a munkát kéziratban átolvasta, — a legmelegebben ajánlotta. A tiszta jövedelem egyrésze a sárospataki főiskola javára fordítottatik.

Ára füzve K 4-80, kötve K 7-20.

„Erős várunk nekünk az Isten“.

Emlékfüzet és Utmutató a reformáció négyszázados évfordulóján az iskolákban tartandó ünnepélyekre.

Összeállították: **Szeghalmi Gyula** tanító és **Tóth József** körösladányi lelkész.

Vizsgai jutalomkönyvül is alkalmazható.

Egyes példány ára 64 fillér.

Tömegesen: 10 drbnál per 62 fillér, 25 drbnál 60 fillér, 50 drbnál 58 fillér, 100 drbnál 56 fillér.

Megrendelhetők a kiadóknál:

Hoffmann és Kronovitz

könyvkiadóhivatalában

Debreczen, Ferenc József-ut (Piac-utca) 49. szám.

